

Eškol Nevo
ČTYŘI
DOMOVY
A STESK

P
R
T
U
S
P
I
S
T
O

Eškol Nevo
ČTYŘI
DOMOVY
A STESK

Z hebrejštiny přeložila Sára Foitová

Pistorius & Olšanská
Příbram 2021

Tato kniha vyšla s laskavým přispěním Ministerstva kultury ČR

Z hebrejštiny přeložila Sára Foitová

Published by arrangement with The Institute for the Translation
of Hebrew Literature

Copyright © Eshkol Nevo, 2004

Translation © Sára Foitová, 2021

ISBN 978-80-7579-140-5 (PDF)

ISBN 978-80-7579-115-3 (tištěná kniha)

Věnováno mým rodičům

Intro

Nakonec na ulici vynosil i všechnen nábytek, co zbyl. Trvalo to jen pár chvil. Měl pro něj přijet kamarád s dodávkou. A tak čekal. Posadil se na gauč. Měl ještě scvrklý pomeranč, tak si ho oloupal, slupky nejdřív chvíli žmoulal, pak je zahodil. Soused leštil auto; potom se zadíval na nárazník, jestli ho náhodou už nemyl. Úplně jistý si nebyl. – Vzpomněl si, že jako malý rád pozoroval mydlinky stékající po autě a sledoval, který pramínek dopadne na zem dřív. Podíval se na hodinky: pět minut po jedné. Kamarád má už dvacet minut zpoždění. To mu není podobné. Zatím by mohl tady venku všechno rozestavit jako v obýváku. Anebo ne.

Mezi křesly se protáhla paní, které jednou nesl tašky celou cestu od samošky. Zadívala se na něj. A pak se usmála.

Jiná paní zakopla o skříňku a brblala: No tak, mladej, co tu chcete? Celý to tu blokuje.

První sloka – dům první

Dalo by se to nazvat sedlem, z topografického hlediska: pahorky z obou stran nákupního střediska. To je ten společný jmenovatel. První pahorek je udržovaný, spořádaný, má pěkné, energické jméno – Mevaseret – a plno aškenázských obyvatel. Na druhém pahorku byl kdysi přechodný tábor pro přistěhovalce z Kurdistánu. Dnes tam vládne hlavně chaos. Chatrče vedle vil. Ruiny vedle květinových záhonů; na nich prašný nános. Poklidné rezidenční bloky vedle zanedbaných uliček, špinavých jak stoky. Oficiální název: Maoz Cijon. Neoficiální: Kastel. Podle bývalého vojenského opevnění na vrcholku kopce. Během války za nezávislost se tu umíralo, dnes je to historická památka. Původně se tu pásly ovce. U vjezdu hned za semaforey je minimarket „Doga a synové“. Prý bude nejlepší se zeptat tam. U Dogy poradí každému, poradí i vám.

*

Náhodný výběr oznámení z vývěsní tabule vedle obchůdku Doga a synové: Kurz praktické kabaly – speciální zaváděcí cena. Slavnost skautského oddílu Maoz bude odložena. Certifikovaná kosmetička nabízí návštěvy až domů a peeling zdarma k tomu. Vynikající student matematiky pomůže vašim dětem s domácími úkoly. Všichni místní jsou srdečně zváni

na besedu s rabínem Jicchakem. Beseda proběhne za každého počasí na náměstí u školy.

*

Prodavač v obchodě Doga a synové, kterého se Amir a Noa ptali na cestu, je místo k bytu z inzerátu nasměroval přímo doprostřed šivy. Jedna tělnatá žena tam plakala. Další ženy přinášely a odnášely stříbrné podnosy. Amira a Noy si nikdo nevšímal, ale nepřipadalo jim vhodné se hned zase zdekovat. Vmáčkli se do rohu pohovky a soustrastně sklopili hlavu. Poslouchali vyprávění o mladíkovi, který zahynul v Libanonu. Uždibovali baklavu. A občas se kradmo podívali na hodinky. Amir si propletl prsty a pomyslel si: Teď můžu být aspoň na chvíli bezvýhradně smutný. Kdo ví, kdy zase nastane příležitost odpočinout si od neustálé honby za štěstím, dovolit tomu černému inkoustu, co ho sépie smutku léta vytrvale vypouštěla, aby se svobodně rozlil do celého těla. Noa si hrála s pramenem vlasů a po chvíli si pomyslela, že potřebuje na záchod, a to celkem neodkladně. A taky že je zvláštní, jak lidem vždycky při truchlení vyhládne.

Přesně po hodině se zvedli, proklestili si cestu mezi spoustou kolen a židlí, co možná nenápadně se odtamtud vykradli a vydali se hledat správný dům.

Jen pocit naléhavosti a zápal hledání mezitím poněkud opadly.

*

Byt byl dvoupokojový. A ne zrovna jako nový. Obývák o velikosti kuchyně. Kuchyně o velikosti koupelny. Koupelna s mopen na rozcákanou vodu. Ale nic z toho pro ně neznamenal žádnou nevýhodu. Nevadilo jim, že majitelé bydlí hned vedle přes zeď, ani to, že nad sebou mají jen azbestovou střechu. Byli rozhodnutí žít spolu za každou cenu. Přestože on studuje psychologii v Tel Avivu a ona fotografii v Jeruzalémě. Maoz Cijon

je docela dobrý kompromis, řekla mu na to. Když už máš to auto. A moc se mi líbí to světlo tady, dodala, je v něm taková... jemná radost. A on ji vzal za ruku, dovedl ji k oknu a řekl: Můžeme si tady vysázet zahrádku, sedět venku na trávě. Majitel už vycítil, že je ruka v rukávě, popošel k nim a medovým hlasem dodal: To víte, tady to není jako ve městě, tady nejsou problémy s parkováním. A přitom jsme tu pěkně při cestě.

*

Asi měsíc před tím, to jsme ještě nebyli rozhodnutí, se mi zdál sen. V tom snu zezadu jako superman tlačím těžký nákladák po silnici na Jeruzalém: z Lodu do Modiinu, z Modiinu do Latrunu a tak dál. Ze začátku běžím. Krok mám lehký, nákladák letí vpřed a vítr rozfoukává všechny moje starosti. Ale když vjedu do údolí Šaar ha-Gaj, kde začíná strmější stoupání, najednou se začnu naprosto nesupermanský potit a funět. Na rovince před tím velkým stoupáním ke Kastelu už ztěžka popadám dech a nákladák se sotva šine. Projíždějící auta na mě troubí, děti v okýnkách si ukazují prstem a posmívají se mi, ale já pokračuju, plním jakýsi naléhavý vnitřní příkaz, nakonec z posledních zbytků sil nákladák dostrkám až nahoru k Mevaseretskému mostu. Jenže pak se zastavím, protože potřebuju nabrat dech, na okamžik nákladák pustím, abych si setřel pot z čela, načež se vůz začne sunout vzad. Na mě. Pokouším se ho zastavit, opřu se do něj plnou vahou svého těla, ale marně. Moje supersíla se rázem rozplyne a najednou je ze mě jenom člověk, co se snaží zastavit nákladák vážící stokrát tolik co on. Každým okamžikem nabírá rychlost. Ohromení řidiči před ním uhýbají v poslední vteřině. Sloupek na autobusové zastávce se pod ním ohne. A já běžím pozpátku, pokouším se nákladák zpomalit, strkám do něj, opírám se o něj s nohama napnutýma, jako když si sportovec protahuje svaly. Nehledě na moje směšné pokusy je tragédie – to je mi i ve snu jasné – zcela nevyhnutelná. A opravdu, dole to přijde. Kousek před Abú Ghoš nákladák narazí do auta, to narazí do dalšího auta,

to narazí do bariéry. Zkroucená ocel. Zkroucené končetiny. Vitráž ze skla a krve. Konec.

Když jsem se celý vyžděšený probudil, připadalo mi, že vím, co mi ten sen chce říct.

Zavolal jsem Noe a řekl jsem jí: Společné bydlení ano, blíž k Jeruzalému ano. Ale nejdál v Mevaseret.

*

Á, ano, a ještě jedna věc, řekl majitel nakonec, jen drobnost, nic to není. To bude asi něco k pojištění, pomyslela si Noa. Tamhle sousedům, ztlumil majitel hlas a ukázal směrem k vedlejšímu domu, tenhle týden zahynul syn. V Libanonu. Takže prosím vás, žádnou divočinu, až si budete chtít něco pustit. Samozřejmě, řekl Amir, jen klid. Ani by nás nenapadlo je nějak obtěžovat. A navíc, pane Zakiane, dodala Noa, vy nás ještě neznáte, ale my jsme tichý pár. Opravdu tichý.

*

Nakonec jsem se rozbrečel, ale ne kvůli tomu, co si všichni mysleli, že můj starší brácha Gidi umřel, i když jsem ho měl hrozně rád, a když odešli ti vojáci, co se u nás uprostřed noci objevili, a máma začala vrískat, tak mě taky štípalo v krku, jenže tentokrát jsem brečel proto, že jsem toho měl najednou zčistajasna plný zuby, jak si mě vůbec nikdo nevšímá. Všecko to začalo, když jsem se pořezal, kvůli tomu salátu, co jsem dělal pro smuteční hosty na šivě, a taky kvůli cibuli, co vám udělá v očích mlhu a pak nevidíte, kde máte prst a kde nůž. Tekla mi krev, zalila to místo mezi nehtem a bříškem prstu, to mě naučila máma, že se tomu říká břísko, a táta, který nedělal vůbec nic, jenom se nimral ve fajfce a mlčky seděl se strejdou Menašem, mi řekl: Copak nevidíš, že teď nemůžu, Jotame, ty toho naděláš, vždyť ses jenom trochu říznul, kde jsou náplasti, tak se běž zeptat mámy, kde máme náplast. Ale máma byla zas uprostřed toho svého naříkání, Gidi, Gidi, ach, můj Gidi,

a kolem ní seděly všechny její kamarádky a snažily se ji utěšit, takže abych se k ní dostal, musel bych se protáhnout přes všechny ty židle, na kterých seděly, a tak jsem zůstal stát v rohu obýváku za křeslem a nevěděl jsem, jestli jít zase za tátou, nebo prorazit ten kruh kolem mámy, ruku už jsem měl celou od krve, vypadalo to docela dost strašidelně, i když já nejsem žádný strašpytel, a pak, najednou, neměl jsem vůbec čas to zkusit zadržet, spolknout slzy, jako to někdy dělám, když se mi posmívají ve třídě, jsem se rozbřečel, ne jen tak trochu, ale na celé kolo, jako malý kluk, a všechny tetičky samozřejmě okamžitě vyskočily a obklopily mě a máma mě pevně objala, a teta Miriam, která pracuje jako sestra v nemocnici, běžela pro náplast, a všichni si mezi sebou šeptali: Chuděrka, byli si s bráškou tak blízcí, a někdo křikl na Miriam, ať si pospíší, a pán z televize, co venku dělal rozhovor se strejdou Amiramem – to je oficiální mluvčí rodiny, jednak proto, že máma s tátou nechťejí s nikým mluvit, a taky proto, že šéfuje celému oddělení v elektrárenské společnosti a umí se vyjadřovat – tak ten pán z televize asi slyšel, že se vevnitř něco semlelo, a rovnou šel dál i s kameramanem a pokusil se mámě strčit před pusou mikrofon, ale strejda Amiram se přiřítíl za nimi a chytal se za hlavu: Co to děláte, probůh, přece jsme se domluvili, že uvnitř v domě točit nebudete, a tety křičely: Vypadněte odsud, vy hyeny, nemáte kouška studu, a začaly do kameramana strkat rukama, až ho i s tou jeho obrovskou kamerou vystrkaly ven, a pak se obořily na strejdu Amirama: Co tě to napadlo, pouštět je dovnitř? A on se bránil: Já je ale nepustil, prostě mě obešli a nahrnuli se dovnitř, šmejdi, a pak přišla teta Miriam s náplastí a něžně mi zalapala prst, vůbec mě to nebolelo, pohladila mě po vlasech a po tváři a pošeptala mi do ucha: Já ten salát udělám, ano?

*

Pod „panem domácím“ si člověk představí staršího pána, nejspíš dost majetného a trochu otravného. To ovšem není případ Mošeho Zakiana. Je jen o dva roky starší než Amir, i když už je

ženatý a mají se Simou dvě děti. Řídí autobus společnosti Eged, má trochu plešku a sklon k vypouklému břichu. Dokáže opravit všechno možné: elektřinu, zámky, ucpané trubky. Obecně radši dělá, než mluví. A svoji ženu Simu zbožňuje – to každý vidí. Jak se na ni obdivně dívá, jako by byla nejmín Sandra Bullock. Vždycky udělá, co řekne. Když Sima mluví, souhlasně přikyvuje. A mluvit ona tedy umí, má ostrý jazyk a pálí jí to. Bude se vám u nás v Kastelu líbit, řekne, když si Amir s Noou stěhují dovnitř věci. Tím jsem si jistá. Tady jsme všichni jedna velká rodina, pro každého máme dost místa. A budete tu mít klid na studium. Zadívá se Noe do očí: Nemyslete si, nebyla jsem vždycky taková, jak mě teď vidíte. Taky jsem studovala. Účetnictví. Ale s dětmi není čas, to bych se rozkrájela. S tím se holt nedá nic dělat.

*

Za dva tři dny jsme měli být zařízený. Taky kolik jsme toho potřebovali? Jen pár kusů nábytku a vybavení. Pohovku po mém strýci s tetou, pracovní stůl po jejích rodičích, pár židlí po kamarádech, drobné předměty a dekorace, které jsme každý nashromáždili v předchozím bydlení, na zdech Noiny zarámované fotografie, matraci plnou fleků od sexu, televizi s porouchaným čudlíkem na ovládání barev. Tot' vše. Po všech těch doupatech, po hádkách o účty se spolubydlíci a věčných frontách na sprchu jsme si ty první dny připadali jako v paláci. Jako královna a král. Muž a žena. Najednou jsme mohli telefonovat a nikdo nám nepočítal, kolik provoláme. Naplnit ledničku vším, co máme rádi. Promenovat se po obýváku ve spodním prádle nebo i bez něj. Milovat se kdekoli v bytě, v kteroukoli hodinu, bez obav z nečekaného návratu spolubydlících. Stačí jenom předtím zatáhnout žaluzie. Sousedům odnaproti ještě neskončilo třicetidenní truchlení a my jim nechceme dělat schválnosti.

*

Ještě neuběhlo dost času. Ten příběh pořád ještě vře.
Strčit do něj prst: jen tak se ho můžete dotknout.
A zase se rychle stáhnout.

*

Na první fotce v tom albu nejsme s Amirem ani spolu. Tedy spolu jako pár, doopravdy spolu. Modi ten snímek vyfotil u skrytého pramene říčky Dargot, aspoň myslím. Vyfotil nás bez varování, žádné „řekněte sýr“, žádné pózování, a to se mi na té fotce právě líbí. Je přeexponovaná a zdaleka ne dokonale ostrá, ale zachycuje něco opravdového. Všichni vypadáme dost vyflusle, taková ta příjemná únava po túře. Janiv leží s kšiltovkou na obličejí. Jael, jeho tehdejší holka, má hlavu položenou na jeho břicho, jedna z jejích kudrnatých kadeří se svezla dolů a dotýká se země. Amichaj podává čturu s vodou Nirovi, který ji soudě podle zarudlých tváří dost potřebuje. Hila, která mě na výlet přizvala, „ne aby ses seznamovala s kluky, prosím tebe, aby ses seznamovala s pouští!“, hledá něco v krosně, možná mikinu, protože tílko, které má na sobě, je moc tenké, zrovna se zvedá vítr. Knihomolka Adi drží v ruce knížku, podle velikosti nejspíš něco z nakladatelství Am Oved, ale nečte si. Její zelené oči se přes okraj knihy usmívají na Modiho. Ona jediná ho zastihla při tajném focení, možná proto, že spolu chodili.

A všichni – Janiv i Jael, Ami i Nir, Hila i Adi – jsou víceméně spolu, dost blízko, že by se kolem nich dala nakreslit imaginární kružnice o poloměru možná metr a půl, víc ne. Jenom dvě postavy se nacházejí vně toho kruhu: Amir a já.

Amir sedí na velkém balvanu hned nad pramenem, bradou se opírá o kolena, nohy si tiskne k hrudi a pozorně si prohlíží ostatní. Já na druhé straně pramene sedím opřená o bágl a prohlížím si ostatní úplně stejně jako on.

Díváme se na ně tak podobně, až je to neuvěřitelné.

Vždycky, když tu fotku vidím, musím se tomu smát. Dva pozorovatelé. Žádný div, že nám trvalo tři dny vzájemného

okukování, než jsme na sebe promluvili, tři dny, kdy mi připadal střídavě krásný a ošklivý, zajímavý a otravný, plachý a arogantní, tři dny, kdy jsem čekala, až to na mě zkusí, a zároveň doufala, že to neudělá. Až čtvrtý den, poslední den treku, mi došlo, že pokud budu dál čekat, taky to dost dobře může skončit u pouhého coby kdyby, a tak jsem sebrala kuráž, využila chvílky, kdy jsme šli dost daleko od ostatních, a zeptala se ho na takovou blbost, jestli ví, proč jsou ty skály vpravo jinak barevné, a on odpověděl, že ne, to neví, v podobných věcech se moc nevyzná, a podal mi ruku, aby mi pomohl přeskočit na další kámen, a jeho ruka byla na dotek jemná, mnohem jemnější, než jsem čekala. Ale tohle všechno už s fotkou nesouvisí. Nechala jsem se unést.

*

Příjemný pár, řeknu Mošemu, když za sebou ti dva studentíci zavřou dveře.

Jo, vypadali sympaticky, souhlasí a složenou smlouvu si zastrčí do kapsy košile.

Ale jsou trochu zvláštní, nepřipadá ti? zeptám se, vytáhnu mu smlouvu z kapsy a založím ji do šanonu s dokumenty, kam patří.

Jak to myslíš, jako že žijou spolu a nejsou svoji? zeptá se Moše a pomůže mi zastrčit šanon zpátky na místo.

Ne, prosím tebe, to je dneska úplně normální, spousta lidí se sestěhuje před svatbou, aby zjistili, jestli to bude fungovat, jestli se k sobě vůbec hodí, a ne jako ty, co ses klidně v jedena-dvaceti oženil se svojí první holkou.

Mně se to ale báječně osvědčilo, namítne a zeširoka se na mě usměje.

No dobře, tobě se to možná osvědčilo, usměju se na něj taky, spíš mi jde o princip.

O jaký princip? nechápe Moše a natáhne se po televizním ovladači.

To máš jedno, řeknu mu, nech to být.

Moše zapne televizi. Sport. Ten princip asi vysvětlím spíš svojí sestře Mirit. Má trochu víc trpělivosti na drby. Nic naplat, ženské jsou ženské a chlapi jsou chlapi.

Miláčku, ozve se najednou Moše, s očima stále přilepenýma k zápasu, nezapomnělas, že na šabat přijedou moji bratři?

Ne, nezapomněla. Jak bych mohla zapomenout. Tolik příprav, co mě kvůli nim čeká. Dát pozor, aby se nůž na mléčné výrobky nezatoulal do šuplíku s nádobím na maso. Zkontrolovat, že všechno v ledničce je *košer le-mehadrin*, protože běžný košer certifikát jim nestačí. Spočítat svíčky, jestli máme dost, a případně dokoupit. Zapnout šabatový ohřívač na jídlo. Najít šátek na hlavu. Vyprat ho. A všechno to musí být hotové do čtvrtka večer, protože v pátek vždycky přijedou brzo, bojí se totiž, aby kvůli zácpě – a je úplně jedno, kolikrát je ubezpečím, že v tu dobu žádné zácpy nejsou – nezmeškali začátek šabatu. A nedejbože aby Menachem, nejstarší z bratrů, velký rabi z Tiberiady, získal dojem, že u nás doma je cokoli nedokonalé, že v něčem nedosahujeme jeho standardů. Ty ho neznáš, Simo, on z toho udělá velkou věc, varuje mě Moše pokaždé znovu, vždycky s tím stejným vážným výrazem, celých šest let. A mě to pokaždé znovu namíchne. Kdo říká, že to takhle musí být? Proč vždycky, když je jedeme navštívit do Tiberiady, musí mít rabi Menachem neustále kritické poznámky k tomu, jak se oblékám, a kdykoli přijede sem, všichni musí skákat, jak on pískne?

Ale neřeknu nic. Ani slovo. Vím, že na tom Mošemu záleží. A mně záleží na Mošem. A pro zachování domácí harmonie jsem ochotná udělat hodně. Skoro cokoli.

*

V prvním patře domu Mošeho a Simy Zakianových, ke kterému je náš byt přilepený jako choroš ke stromu, jsou tři pokoje, táta, máma a dvě děti. Ve druhém patře, v tom, co zbývá z původního arabského domu, bydlí Mošeho rodiče Avram

a Gina, zakladatelé několikageneračního klanu Zakianových: šest synů a bezmála dvě desítky vnoučat. A hned první víkend v novém bydlení se nám poštěstí je všechny poznat. Událost: sedmdesáté narozeniny dědy Avrama. V průběhu pátku se sem postupně trousí celá rodina, aby společně oslavila životní jubileum málomluvného dědečka. Jako první ve svých mnohadveřových dodávkách a černých hábitech dorazí ultraortodoxní část rodiny, ti ze Zakianovic potomků, kteří se dali k *charedim* a přestěhovali se do Bnej Brak nebo do Tiberiady. Potom, stále ještě s velkou rezervou před začátkem šabatu, se sjedou všichni ostatní, někteří mají na temeni posazené kipy, jiní ne. Všichni se usadí do plastových křesílek na malém trávníku z prefabrikovaných obdélníků oddělených dosud nevstřebanými švy a Simu pošlou, ať nás pozve taky. Ne, díky, odmítneme, máme práci do školy, ale Sima se nedá odbýt. Stiskne Noe paži: Ale no tak, žádné upejpání! Noa tedy jde a já za ní, Moše pro nás uvolní dvě židle, usmějeme se, že děkujeme, Sima nás všem představí a pobídne nás, ať se pustíme do lahůdek rozprostřených po stole: plněných vinných listů, na obou koncích zašpičatěných válečků *kube*, rýže s nějakým kořením, které neznám, a ještě nejrůznějších salátů a sladkostí, děti se honí kolem a hovor příjemně plyne. Ukáže se, že Mošeho nejmladší bratr Josi se zajímá o fotografii, a tak mu Noa trochu vypráví o své škole – všiml jsem si, že o psychologii se tu nikdo otevřeně nezajímá – a on se s ní radí, jaký foťák by si měl koupit, Noa mu dopodrobna popisuje výhody a nevýhody a slunce pomaloučku zapadá mezi jeruzalémské kopce, které se zvedají na obzoru. Konverzace se pozvolna dostává do jiných oblastí, do víc rodinných témat, k problémům, usmiřování, vzpomínkám z dětství, sem tam někdo prohodí nějaký obrat v kurdštině, *kaparoch*, *chitloch*, *ana gabinoch*, a hned je pro nás překládají, abychom si nepřipadali vyloučení: nejdražší, moje milovaná, miluji tě, a já si hledám cestu mezi vodopády Noiných vlasů až k jejímu uchu a šeptám jí: *ana gabinoch*, *ana gabinoch*, a v duchu si říkám: když jsme spolu, máme kolem sebe aureolu, která odpuzuje samotu, a Noa mě pod stolem

vezme za ruku a s neobvyklým optimismem mi zašeptá pod ucho: S tímhle bytem jsme měli štěstí, vid'?

*

Miluješ mě?

Jo

Proč?

Jak jako, proč?

Myslím co na mně máš rád?

Spoustu věcí

Třeba?

Třeba to, jak chodíš. Mám moc rád tvoji chůzi

Moji chůzi?

Jo, chodíš rychle, jako bys už chtěla být na místě

A co ještě?

Teď zase ty

Já? Hmm... Mám ráda, jak se chováš k lidem. Jak každému umíš říct něco opravdového a cituplného

Ty jsi taky taková

Ne, nejsem, já jsem tvrdší než ty

To není pravda, jsi jemná, jemňoučká, podívej, sáhni si tady

Tam jsem jemná, to je fakt

A jinde taky

Jo? Kde třeba?

*

U tohohle snímku jsem se dlouho rozmýšlela. Bála jsem se, že cvaknutí spouště Amira probudí, má tak lehký spánek. A to, jak vypadal – jak tam na trávě před naší chatkou v mošavu Amirim ležel stočený do klubíčka jako kotě, s těmi svými dlouhými řasami a tvářemi zjemněnými spánkem – i kvůli tomu jsem váhala. Dokonce i mě, chronickou fotografku, napadlo, že možná není potřeba fotit úplně všechno, že by možná pro jednou bylo lepší to nechat jen tak, nezdokumentované, vypálené

jenom do paměti. Ale to světlo, to magické podvečerní světlo, a ta kompozice, čtverce na indiánském svetru uvnitř čtverců trávy, trojice pomerančů prosvítajících mezi větvemi stromu, roztržená síťka z basketbalového koše, která visela zapomenutá na větvi a narušovala pastorální idyličnost té scénky přesně tak, jak to fotka potřebovala – prostě jsem si nemohla pomoci.

A samozřejmě že se probudil.

Ale nebrblal jako obvykle. Ten víkend jsme byli zadobře, každý z nás sám se sebou i mezi sebou navzájem. A bylo nám spolu hezky. Ne nějak retrospektivně, ze stesku. Ani dopředu, z očekávání. Bylo nám skutečně dobře, tady a teď. Moc dobře. Vzpomínám si, že dopoledne jsme se milovali, pomalu, dotýkal se mě prstem na všech možných místech po těle, jako by se přesvědčoval, že jsem skutečná, a mě to napřed rozesmálo a pak vzrušilo, a když jsme něžně vyvrcholili a zase se zavrtali pod deku, vyprávěla jsem mu o té noci s paralenem. Žádnému ze svých předchozích kluků jsem o tom neřekla, ani Ronenovi, se kterým jsem byla skoro rok. Bála jsem se, že je to vyděsí, že je tím odeženu; teprve s Amirem jsem poprvé cítila, že můžu to tajemství vypustit, že ho dokáže unést, a tak jsem mu položila rty na hrud', jako by hrudí mohl poslouchat, a začala vyprávět. Mlčky mě poslouchal, nevyděsil se a nezačal mi dávat rady, jenom mě hladil po vlasech, pořád dokola, jako se hladí dítě. Dokud jsem neusnula. Když jsem se vzbudila, byl už venku a ležel na trávniku.

Potom co jsem ho vyfotila a on se nezlobil, že jsem ho probudila, jsem odložila foťák a lehla si k němu. Objala jsem ho ze zadu, zasunula dlaně do prostoru mezi jeho trupem a svetrem a šeptala mu zamilované nesmysly. Líně se usmál, viděla jsem to na jeho tváři i ze zadu, a natáhl ruku za sebe, aby mě k sobě ještě pevněji přitiskl.

Po cestě zpátky do světa, na silnici vinoucí se mezi galilejskými pahorky, jsme začali mluvit o tom, že bychom třeba i tak, i když on pořád studuje v Tel Avivu a já v Jeruzalémě, mohli příští rok bydlet spolu. Jak mám bez tebe spát? řekl a já jsem natáhla ruku přes údolí ruční brzdy, které nás dělilo,

a obtočila prsty kolem jeho volné dlaně. Už předtím jsme o té možnosti mluvili, ale vždycky jen v obecných, nezávazných obrysech. Ani jeden z nás to nechtěl výslovně navrhnout, jako by ten, kdo to navrhne jako první, měl nést větší odpovědnost za to, aby to nedopadlo špatně.

*

Chvilé, kdy v nitru Noy poblikává pochybnost:

Když Amir trvá na tom svém depresivním plakátu (muž trochu podobný Gérardovi Depardieu sedí na posteli v hotelu, je noc a vedle na stolku stojí něco jako starý tranzistorák, dívá se tesklivě na bledý měsíc), který pak opanuje celý obývací. „Nic jiného mi nezbyvá. Tohle je jediný pevný bod v mém životě, jediná věc, která se se mnou stěhuje do každého bytu,“ prohlásí a zatluče poslední hřebík. V ní se ale při pohledu na tu fotografii zvedá vlna smutku.

Taky ji rozčiluje, jak po ní uklízí. Pochop to, snaží se mu vysvětlit, já ten chaos potřebuju, abych vůbec mohla tvořit. A on příkyvuje. A pak za ní stejně chodí a sbírá z podlahy boty. Ponožky. Zmuchlané kratasy. Bílé i černé gumičky na vlasy.

A ještě jedna nepříjemná věc: její práce stojí. Celé ty dva týdny, co se sem spolu nastěhovali. Je to děs. Ještě nikdy jí projekty takhle nestagnovaly. Nemůže se hnout z místa. Když je Amir v bytě, nedokáže se zkoncentrovat. Její mysl není čistá. Dobře se jí přemýšlí, jen když se jde osprchovat. Už se uvolní jediné tam. Ve sprše se jí myšlenky rozeběhnou bez zábran.

A tak zůstává ve sprše dlouho, nechává se omývat tím proudem, dokud nedojde teplá voda, a vychází odtamtud zasněná, dlaně má zvrásněné jako stařena.

*

Studentský pár a rodinu Zakianových dělí jen sádrová stěna. A i v ní je teď špěhárka, majitelem osobně proražená. Proč? Aby i studenti mohli v případě potřeby prostrčit ruku ke spínači

bojleru; ten je u domácích, ale slouží i přilehlému nájemnímu bytu – to je součást skromných poměrů. A tak Noa s Amirem pokaždé, když si chtějí dát teplou sprchu, otevřou dřevěnou záklopku, která otvor ve zdi zakrývá, natáhnou ruku do bytu a do života jiné rodiny a zase ji stáhnou na svoje vlastní území. Někdy (všichni se koneckonců většinou sprchují v podobnou dobu) se ovšem ruce z obou stran střetnou. A dvakrát týdně, někdy jen jednou, se záklopka odsune a zakianovská ruka vhodí dovnitř štůsek dopisů adresovaných „Amirovi a Noe – bytem u rodiny Zakianových“ (Moše slíbil, že zaběhne na úřad, ale než jim schránku vyřídí, prý to může trvat).

Když Amir slyší plesknutí dopisů o zem, odloží knihy a zápisníky a běží se podívat, jestli mezi informačními dopisy z univerzity není taky dopis od Modiho. Jeho kamaráda – momentálně nejvzdálenějšího – ale pořád nejlepšího.

*

A nadešlo období naděje. Mír a láska jsou v právu. Výrobce psacích potřeb Pilot vydává tiskovou zprávu: fotografie ze slavnostního podepisování mírové smlouvy, detailní záběr na pero, kterým ji podepisují. Všichni slaví. Abú Dhabí zvažuje, že by s Izraelem obnovilo vztahy (jak se nám po tobě stýskalo, Abú Dhabí). Mluví se o hospodářské spolupráci. Společné zemědělské projekty, bratrské plantáže. A v Gaze se čile buduje, nikdo se s tím moc nepáře. V Ramalláhu se sázejí stromky. Ve vesnici v arabském trojúhelníku nabízejí výletní domky – k pronájmu pro židovské spoluobčany. Pita chleby, zaatar, vyjednávání, vyhovíme všem vašim přáním. A věřte nevěřte, zákazníci se jen hrnou. Nikdo nechce zůstat stranou.

*

No kámóóóó, tak co, jak to jde?

Nejdřív ze všeho ti musím popsat, odkud ti píšu. Jmenuje se